



Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Dorner Gyula*

Cím: *A Gellérthegy sorsa*

Forrás: *Budai Napló*

Bp.
(Hely)

1930. VIII. 18.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

725.0924

Hely

Idő

"1930"

Személy

A Gellérthegy sorsa

író: **DORNER GYULA** mérnök, miniszteri tanácsos

Mint a nyári felhő, úgy gomolyognak a Gellérthegy homloka körül a tervek és gondolatok, amelyek ennek az ősi sziklaoromnak sorsát akarják eldönteni.

Az egyik terv kilátót, a másik kiállítás, a harmadik vendéglőt, a negyedik kúrszalont és az Isten tudja mi mindenféle alkotást akar a komor sziklák tetejére telepíteni, mintha csak egyszerűen valami üresen maradt városi telek hasznosításáról volna szó.

A legtöbb felbukkanó terv lebecsüli ennek a természeti kincsnek a jelentőségét, amikor azt valamiféle üzlettel kapcsolatos célra akarja felhasználni. Pedig nem szabadna elfeledni, hogy ami Bécsnek a Szent István templom tornya, ami Párizsnak a Louvre és az Eiffel-torony, ami Rómának a Szent Péter-templom, az Budapestnek a Lánchíd és a Gellérthegy. Jelleget ad a városképnek és olyan benyomást kelt a szemlélőben, amilyen milliós városban sehol a világon fel nem lehet. Aki a hatalmas folyamok hullámaiból a város közepén kiemelkedő sziklacsoportot valaha látta, az azt soha elfeleldni nem fogja.

De nemesak mint természeti szépség elsőrendű értéke a fővárosnak a Gellérthegy, hanem annál sokkal többet jelent, mint nemzeti emlék, mint régmúlt idők hagyományokkal megszentelt tanuja.

A magyarság szent hegye a Gellérthegy! Ezt a természeti és nemzeti

kincset nem lehet és nem szabad kúrszalonnal, vendéglővel, vagy másféle csarnokkal lerántani a hétköznapi keserves küzdelmei közé! A Gellérthegy komor szikláira nem lehet és nem szabad szórakozó- vagy mulatóhelyet telepíteni, aminthogy egy hős szobrára nem lehet csörgős sapkát húzni!

Vigyázzunk — örködjünk, hogy egy, — az első pillanatra talán tetszetős, — egyébként kicsinyes, hétköznapi gondolat vagy terv megvalósításával, útját ne álljuk egy nagyszabású, a helyhez méltó elgondolás életre hívásának.

A Citadella hatalmas kőfalai, — amelyeket közel egy évszázad előtt a magyar nemzettel ellenséges szellem épített fel, — csak egy olyan alkotás alapjai és keretei lehetnek, amely a nemzet diadalmának és küzdelmeinek, nagyságának és szerencsétlenségének emlékeit őrzi és szolgálja!

A Citadella kövein és köveiből emelkedjék fel a nemzet nagyjainak pártisa, a nagy múlt szomorú és dicsőséges emlékeinek múzeuma, s a jövő reménységének temploma!

Hordjunk össze ide mindent, ami nemesak a tudomány megítélése szerint nemzeti érték, hanem ami alkalmas arra is, hogy a laikus tömegek lelkében okulást, érdeklődést, szeretetet és lelkesedést keltsen a mondák homályába vesző nagy multunk, s a történelem által igazolt szenvedéseink, erőfeszítéseink, s dicsőségünk

irant. Legyen itt együtt minden, ami fény és sötétség fűződik nemzetünk történetéhez, s legyen itt minden, mindenekfelett — magyar!

A régmúlt idők emlékei által megszentelt hegy legyen a magyarság búcsújáráhelye, ahol a magyar lelke felemelkedik, s új erőt nyer a jövő küzdelmeire, az idegen pedig tisztelettel hajlik meg a nemzet nagysága előtt!

Egy ilyen nemzeti szentély nem lehet egy épület. Az épületek összefüggő csoportja lehet csak hivatva a nemzet multját, jelenét és jövőjét reprezentálni. Épüljön tehát egy középkori várkastély, amelynek magját és alapjait a mai Citadella képezze, s amelynek égető tornyai messze tájakra hirdessék a nemzetnek a multa alapított büszkeségét, s a jövőbe vetett erős, törhetetlen hitét és reménységét. Egy várkastély méltó módon, s esztétikailag is megragadó tökéletességgel koronázza meg a Gellérthegy ormát s magyarok és idegenek tömegesen keresnék fel nemzeti szentélyünket.

Amit Bajorországban egy uralkodó álmodó lelke megteremtett, s aminek megcsodálására a fél világ érdeklődői sereglenek össze, teremtsen azt meg a Gellérthegyben a nemzet önmagát megbecsülő akarata és lelkesedése.

Nem új gondolat ez, hisz gyökerei a polgárság széles rétegeiből táplálkoznak. Hosszú évtizedek óta hol itt, hol ott bukkan fel ez a terv, bizonyosságul annak, hogy sokaknak lelkében él és fejlődik ez a magasztos elgondolás. Mintegy két évtizeddel ezelőtt Glück Frigyes a főváros törvényhatósági bizottságának örökös tagja adott hangot ennek az eszmé-

nek, s azóta is él, terjed mindenfelé, itt mint ködös ábránd, amott mint már kialakult, formát nyert tervezet. Sokakat riaszt vissza a gyakorlati megvalósítástól annak nehézsége, — a költségek előteremtése. Szinte lehetetlennek látszik mai nyomorúságos viszonyaink között a terv életre hívása, de csak addig, amíg úgy képzeljük el a kivitel munkáját, hogy az egész épületesoport egyszerre épüljön fel; — ilyen elgondolás valóban lehetlenné tenné a megoldást, ha azonban körültekintünk a világban, azt látjuk, hogy aránylag kicsiny és szegény gazdasági egységek, — városok, kis vidékek — hatalmas alkotásokat hoztak létre, olyan módon, hogy a munkát évtizedekre, néha egy évszázadra (a milánói Dóm) osztották el. Biztosítja ez az eljárás nemesak a költségek könnyebb megszerzését, de biztosítja azt is, hogy hosszú időre nyújt munkaalkalmát, s elkerülhetővé teszi nagyobb munkaerőnek egy helyre való időleges koncentrálását is, ami gazdasági szempontból sohasem előnyös.

Semmi akadályja sincs annak, hogy ugyanezt az eljárást kövessük a gellérthegy nemzeti fellegrvár megépítésekor is.

Ha az állam és a főváros évenként egy-egy aránylag szerényebb összeget vesznek fel költségvetéseikbe, — például egyenkint 250.000 pengőt, — ebből már húsz év alatt fokozatosan jelentős építési tőke adódik ki. És ha az első évi költségvetési összegek jó részét felemészti is a tervezési és előkészítési költségek, a második éven az építést már meg lehet kezdeni. De lehet az építés tartama alatt is gondoskodni arról, hogy például az építmény modelljének kiállításából, vagy az időközben elkészült épület-

részek megnyitásából bevételekre te-
hessen szert az építőalap, amelyek az
építés és az adminisztráció költsé-
geire felhasználhatók.

Ez a megoldási mód reményt nyújt
arra, hogy egy hatalmas, — a hely-
hez és a célhoz méltó, — alkotás
fogja a Gellérthegy ormát egy-két
évtized múlva koronázni, s az mint a
magyar nemzeti gondolat inkarná-
ciója fogja magyarnak és idegennek
hirdetni a nemzet nagyságát és na-
gyotakarását.

A jövő magasbatörő fája a mult
televényébe bocsátja gyökereit, s on-
nét szívja soha el nem apadó erőit;
ennek a szimbóluma legyen a Gellért-
hegy várkastélya, s ez legyen szent
Gellért püspök hegyének sorsa! —
Úgy legyen!